

ТЕНДЕНЦІЇ АВТОМАТИЗАЦІЇ АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

В умовах науково-технічного прогресу та зростання рівня конкуренції на ринку аудиторських послуг важливим чинником зростання ефективності аудиту необоротних матеріальних активів (надалі – НМА) в державних установах є використання комп'ютерних програм для автоматизації функціональних обов'язків аудитора. Ефективність діяльності внутрішнього та зовнішнього аудитора в значній мірі визначається часом на проведення аудиту та аудиторськими ризиками, які суттєво мінімізуються під впливом застосування інформаційних технологій. Важливе значення програмного забезпечення аудиту є сприяння координації дій усіх осіб, причетних до аудиторської перевірки, від підготовки та проведення контролю до формування за його результатами підсумкових документів.

Незважаючи на значні переваги застосування аудиторських програмних продуктів, ступень їх розвитку в Україні знаходиться на достатньо низькому рівні. З метою більш ґрунтовного розуміння негативних явищ у сфері автоматизації аудиторської діяльності необхідно виділити чинники, які впливають на запровадження інформаційних технологій в аудит. Систематизація негативних чинників автоматизації аудиту в Україні, які перебувають в тісному взаємозв'язку один з одним, подано на рис. 1.

Незначна активність влади у замовленні незалежного аудиту фінансової та соціальної діяльності України є причинною низького рівня розвитку українського ринку аудиторських послуг для установ, які фінансуються з бюджету.

Рис. 1. Чинники, які справляють негативний вплив на рівень автоматизації аудиту в Україні

Недостатньо розвинутий ринок аудиторських послуг призводить до значної ризикованості розробки програмного забезпечення для аудиту державних установ. Як наслідок, більшість розробників програмного забезпечення через значну ризикованість не бажають інвестувати кошти в розробку програмних продуктів для автоматизації аудиту в державних установах. Незначне наповнення та недостатня розрекламованість ринку аудиторських інформаційних технологій не дає змоги підібрати аудиторським фірмам програмне забезпечення, яке б відповідало умовам діяльності замовника аудиту, якими є державні установи.

У більшості випадків аудиторські фірми через невдалу маркетингову політику розробників програмного забезпечення не мають інформації про функціональні можливості інформаційних технологій в аудиті. Великим аудиторським компаніям вдається краще оптимізувати витрати на придбання (створення) комп'ютерних програм для аудиту державних установ та витрати на формування компетентних знань в аудиторів у галузі інформаційних технологій.

Проте і у великих аудиторських фірмах переважна більшість досвідчених вітчизняних аудиторів старшого покоління недостатньо обізнані в можливостях сучасних інформаційних технологій та сприймають їх з певною осторогою, що гальмує процес запровадження інформаційних технологій в аудит державних установ.

Недостатнє фінансування програм по впровадженню інформаційних технологій в аудит державних установ можна пояснити також значними витратами аудиторської фірми на забезпечення інформаційної безпеки замовника аудиторських послуг. Більшість обліково-аналітичної інформації, у тому числі щодо НМА, є державною таємницею, що потребує високого рівня конфіденційності. Потреба в залученні значної кількості осіб, які є експертами в інформаційних технологіях, спільної роботи в програмному забезпеченні кількох аудиторів ускладнює нерозголошення інформації державного значення.

Сумісна робота працівників аудиторської фірми, які мають доступ до бази державних даних, висуває вимоги значної інформаційної безпеки програмних продуктів для аудиту державних установ. Це дозволить зменшити ймовірність несанкціонованого доступу національних та іноземних конкурентів, а також посадових осіб з метою унеможливлення фінансових зловживань з їх боку.

Негативний вплив на розвиток інформаційних технологій в аудиті державних установ також справляє можливість виникнення помилок та збоїв в роботі програмного забезпечення. Особливо актуальна така ситуація при виявленні інформаційної несумісності програмного забезпечення аудиторської фірми та державної установи. Коли аудитор не має змоги автоматизовано переносити інформацію з програмного продукту замовника аудиту у власне програмне забезпечення, доводиться виконувати аудиторські процедури вручну, що значно збільшує кількість помилок. Також в сучасних програмних продуктах недостатньо реалізована можливість дистанційного передавання інформації, що зумовлює потребу в постійному перебуванні аудитора на місці

перевірки в бюджетній установі. Таким чином, через технологічну недосконалість програмного забезпечення більшість малих аудиторських фірм відмовляються від застосування спеціалізованих комп'ютерних програм при перевірці державних установ.

УДК 657.412

Довбуш А.В.,
к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері
Тернопільський національний економічний університет

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОБЛІКУ

Набуття Україною статусу країни з ринковою економікою дозволило суб'єктам господарювання сформувати нові економічні відносини, що проникають в усі сфери виробничої діяльності. Тому, існування сучасного суспільства неможливе без функціонування досконалої системи обліку.

За нашим переконанням, основними причинами, що гальмують розвиток системи обліку є: консерватизм певної частини науковців щодо подальшого розвитку системи обліку; невміння та небажання практиків застосовувати нові підходи до системи обліку; суперечність та в деяких моментах відсутність нормативно-правової основи; неможливість використання зарубіжного досвіду щодо побудови вітчизняної системи обліку [1, 181].

На місце стандартизованих видів обліку приходять креативні методи збору й обробки даних про минулі події, якими б цінними вони не були для управління, поступаючись методам отримання інформації про сучасні та майбутні події для визначення ефективності господарської та фінансової діяльності підприємства.

Досить актуальною проблемою залишається надалі генерування можливо більшого обсягу інформації з метою вибору варіанту управлінських рішень. Облік посилює свою сервісну функцію для системи менеджменту, що й означає посилення його науковості [2, 5].

До найсуттєвіших досягнень науки про облік в Україні можна віднести розробку моделі фінансового обліку та управлінського обліку, розробку теорії й практики аудиту, поглиблення знань про систему обліку та її роль у суспільстві, вивчення окремих аспектів теорії обліку, облікової політики, контролінгу, удосконалення методики обліку окремих об'єктів господарської діяльності, аудиту і ревізії. Разом з тим спостерігається суттєве відставання у розвитку теорії обліку, яка прийшла у протиріччя з потребами практики [3, 17]. Зокрема, відсутні дослідження з концептуальних основ податкового та стратегічного обліку, що гальмує розробку цих підсистем на підприємствах.

Ще однією проблемою неефективного розвитку системи обліку, на нашу думку є те, що система обліку розвивається поки що на ентузіазмі окремих учених, а їх робота не справляє належного впливу на практику, оскільки в Україні наукові видання, і навіть навчальна література, з обліку видаються